

FUNDACIJA IVANA MEŠTROVIĆA, lijevo: Galerija Meštrović u Splitu; desno: mauzolej obitelji Meštrović u Otavicama

BIBL.: Izvještaj o putu po otocima Cresu i Lošinju, Ljetopis JAZU, 1949, 55; O pleturu u Istri, Riječki list, 28. XI 1952; Plominski natpis, Riječka revija, 1952, 3; Izvještaj o putu po Istri, Ljetopis JAZU, 1953, 57; Tragom starih spomenika, Bulletin JAZU, 1957, 1; Slikovnica meštra Antona, ibid., 1957, 3; Bašćanska ploča kao arheološki predmet, Slovo, 1957, 6–8; Meštri u Bermu, Bulletin JAZU, 1958, 2; Freska u labinskoj loži, ibid., 1958, 3; Majstor Ivan iz Kastva i njegova sredina, ZUZ, 1959; Grdoselski ulomak, SHP, 1959; Izvještaj o radovima u Jurandvoru, Ljetopis JAZU, 1960; Petar Beračić, »fundator« u Gračacu, Bulletin JAZU, 1960, 1; Gospodin v Kožlaci, ibid., 1960, 1; Butoniga, ibid., 1960, 2–3; Vrbnička »rakna«, ibid., 1961, 1–2; Sv. Petar u Solinama, ibid., 1961, 3; Vrbnički »Keštofor«, ibid., 1962, 1–2; Sv. Petar u Trvižu, ibid., 1962, 3; Glagoljski natpis iz Šterne, Slovo, 1962, 11–12; Istarske freske, Zagreb 1963; Hum, ciklus romaničko-bizantinskih zidnih slikarija, Peristil, 1963–64, 6–7; Sv. Kuzma i Damjan u Boljuni, Bulletin JAZU, 1964, 1–2; Sv. Marija od sniga u Moročinama, ibid., 1964, 3; Romaničko zidno slikarstvo istarskog ladanja, ibid., 1964, 3; Srednjovjekovno zidno slikarstvo u Istri (disertacija), Rijeka–Ljubljana 1964; Karolinska zidna slika iz crkve sv. Andrije na otoku kod Rovinja, Bulletin JAZU, 1965, 1–3; Sv. Agata kod Kanfanara, ibid., 1966, 1–3; Istarski glagoljski grafiti, ibid., 1966, 1–3; Slika i arhitektonski prostor u srednjovjekovnom zidnom slikarstvu u Istri, Ljetopis JAZU, 1966, 71; Jurandvorski ulomci, Krčki zbornik, 1971, 3; Najstariji hrvatski glagoljski natpisi, Slovo, 1971, 21; Virgo et mater in Histriae iconographia in de a saec. VI usque ad saec. XIII, Acta Congressus Mariologici, Rim 1972, 5; Srednjovjekovni pečetni grad Bakra, Vjesnik Hrvatskog arhiva Rijeka, 1972, 5; Senjska ploča, Senjski zbornik, 1971–73, 5; Božje Polje, Bulletin JAZU, 1967–74; Freska u senjskoj katedrali, Senjski zbornik, 1973–74, 6; Ročki glagoljski abecedarij, Slovo, 1976, 25–26; Glagoljski natpis XVI st. iz Zrenja, ibid., 1976, 25–26; Atribucije oko majstora Vincenta iz Kastva, Bulletin JAZU, 1977, 1; Prostor istarskog glagolizma, Vijesti MK, 1977, 2; Biblia pauperum i istarske freske, ZUZ, 1977; Istarski glagoljski abecedarij, Istra, 1980, 3–4; Glagoljica i dalmatinski spomenici, Prilozi – Dalmacija, 1980; Freske u Pićnu, Bulletin JAZU, 1980, 1; Rekonstrukcija glagoljskih natpisa u Humu, Rad JAZU, 1980; Stara katedrala sv. Marije u Osoru, Zagreb 1981; Glagoljski natpisi, Zagreb 1982; Valunska ploča, Zagreb 1982; Sarkofag iz Bala, Peristil, 1986, 29; Apsyrtides, Mali Lošinj 1990; Vincent iz Kastva, Zagreb–Pazin 1992.

LIT.: Biografija i popis radova, Ljetopis JAZU, 1979, 79; 1981, 84; 1984, 87.

FUČIĆ, Mladen, arhitekt (Dubašnica na Krku, 10. II. 1922). Diplomirao na Tehničkome fakultetu u Zagrebu 1948. Nakon 1945 (pod vodstvom Lj. Karamana) radi na snimanju ratnih šteta na spomenicima kulture, potom kao arhitekt-konzervator u Konzervatorskome zavodu u Zagrebu. Projektira i nadzire rekonstrukcijske radove na cinkturi u Belcu (1946–47), na crkvama u Očuri (1948) i Lepoglavi (1948), palačama Fanfogna u Zadru, Carina, Prpić i Ježić u Senju; adaptira zgrade lučkih kapetanija u Senju, Jablancu i Puntu. Obnavlja drvenu arhitekturu kapela (Velika Mlaka, Lijevi Štefanki, Buzeta kraj Gline, Donja Kovačica, Mali Zdenci) te kuriju Donje Škaričeve. Projektira više novogradnji u starim gradskim jezgrama.

BIBL.: Konzervatorski problemi kule Šabac u Senju, Vijesti MK, 1952, 2; Drvena arhitektura u Hrvatskoj, Bulletin JAZU, 1959, 1; Zakmarđijeva zaklada u Varaždinu, ibid., 1959, 3; Velika Mlaka – konture jednog našeg minijaturnog Skansena, Vijesti MK, 1961, 6.

FUIS, Franjo M., novinar i fotoreporter (Virovitica, 14. XI. 1908 – Plitvička jezera, 13. X. 1943). God. 1934–35. reporter i fotoreporter zagrebačkoga dnevnika »Novosti«, gdje objavljuje socijalno angažirane fotografije. God. 1935–41. djeluje kao profesionalni fotoreporter s težištem na socijalnoj fotografiji, bliskoj krugovima zagrebačke škole. Piše scenarije za stripove A. Maurovića; koristi se pseudonimom *Fra-Ma-Fu*.

LIT.: M. Hanzlovsky, Fra – Ma – Fu (katalog), Zagreb 1978. – Ž. Košević, Reporterska fotografija u Hrvatskoj 1920–1940, Zagreb 1992.

FUMI, Ivan, slikar (Venecija, 1849 – Rijeka, 17. IX. 1900). God. 1883. dolazi u Rijeku gdje od 1886. poučava crtanje u Školi crtanja, od 1886. u Društvu obrtnika a 1899. otvara privatnu slikarsku školu. Slikao je pod utjecajem venecijanskog slikarstva XVIII. st. krajolike (*Motiv iz Lopače*, 1891), portrete (*Portret žene*), marine i mrtve prirode te oltarne slike u riječkim crkvama (*Sv. Blaž* u Dominikanskoj crkvi, 1892) i župnoj crkvi u Fužinama. Izveo je niz zidnih slika u javnim i privatnim zgradama, od kojih su neke očuvane (salon u bivšem hotelu »Europa«, Rijeka, Korzo 16). Radio je i mozaike. Njegova se djela nalaze u Pomorskom i povijesnome muzeju u Rijeci.

LIT.: B. Vižintin, Likovni život Rijeke, Dometi, 1986, 4. – R. Matejčić, Kako čitati grad, Rijeka 1990, str. 200, 220, 267, 296, 353. – B. Vižintin, Umjetnička Rijeka XIX. stoljeća, Rijeka 1993.

FUMIJA → ČIOVO

FUNDACIJA IVANA MEŠTROVIĆA, ustanova koja čuva darovana djela i ostavštinu I. Meštrovića domovini Hrvatskoj. U njezinu su sastavu: *Atelje Meštrović* u Zagrebu (darovao 1952, osn. 1959) s kućom u kojoj je živio i radio 1922–42. i djelima (250 kipova i crteža) nastalima do II. svj. r.; *Galerija Meštrović* u Splitu (osn. 1952) u kiparovoj palači na Mejama, sagrađenoj 1931–39. po njegovu nacrtu, sadrži 800 djela; u blizini je Kaštelet na Crikvinama s ciklusom reljefa u drvu (*Život Kristov*), te kapela *Presv. Otkupitelja* (mauzolej) u Otavicama kraj Drniša koju je kipar po vlastitu nacrtu podignuo za grobnicu svoje obitelji.

LIT.: V. Barbić, Ivan Meštrović – Atelje Meštrović (katalog), Zagreb 1963, 1973, 1985. – D. Keckemet, Katalog Galerije Meštrović, Split 1967, 1983, 1985, 1990. – Isti, Ivan Meštrović – Kaštelet, Split 1969. – V. Barbić i J. Jalić, Meštrović – Drniš – Otavice (katalog), Zagreb 1983. – M. Baričević, Dobro došli u Fundaciju Ivana Meštrovića, Zagreb 1993.

FUNKCIONALIZAM, smjer u modernoj arhitekturi koji izvodi oblik iz funkcije građevine, polazeći od uvjerenja da je svrhovito samo po sebi lijepo. Prema funkcionalističkome načelu građevina prije svega mora biti funkcionalna, tj. oblikovana u suglasju s namjenom i osobitostima materijala od kojega je sagrađena. Odstupajući od tradicionalne estetike, koja zastupa reprezentativnost, funkcionalizam otvara put primjeni novih materijala (čelik, armirani beton, staklo) i novih karakterističnih oblika (ravne linije, čiste plohe, staklene stijene) čime stavlja težište na praktičnost i ekonomičnost građevina. F. najavljuje već industrijska arhitektura druge polovice XIX. st., usvaja ga američki arhitekt L. Sullivan krilaticom »oblik slijedi funkciju«, a konačno ga 20-ih godina formuliра franc. arh. Le Corbusier, primjenjujući slična načela i na urbanistička rješenja.

U Hrvatskoj se funkcionalizam pojavljuje tijekom plodnoga razdoblja moderne arhitekture 20-ih i 30-ih godina. Funkcionalna dispozicija unutrašnjega

prostora, pod utjecajem A. Loosa, očituje se već u ranim vilama *V. Kovačića* (vila Frangeš na Rokovu perivoju u Zagrebu 1912), a potom i drugih autora (V. Bastl, H. Ehrlich). No, tek kasnih 20-ih godina nova estetika funkcionalizma dolazi do izražaja u cjelovitu oblikovanju građevine (vila *B. Auera* na Rokovu perivoju 1929; palača *J. Denzlera* i *M. Kauzlarića* u Preobraženskoj ul. 2, 1929; veslački klub *A. Ulricha* na Savi u Zagrebu 1928; zgrada »Gusara« u splitskoj luci *J. Kodla* 1927; stambena zgrada *D. Iblera* u Martićevoj ul. 13, 1930. itd.). U hrv. arhitekturi f. je sastavni dio cjelokupnoga teorijskoga i praktičnoga građenja u razdoblju moderne arhitekture 20-ih i 30-ih godina, a dijelom i nakon II. svj. r. (kasna moderna).

Nekolicina je hrvatskih arhitekata boravila kod Le Corbusiera u Parizu (V. Antolić, D. Ibler, J. Neidhardt, Z. Kavurić, Z. Neumann, E. Weissmann). Vrativši se, oni su donosili nove ideje kojima je f. bio polazište i ključ nove predodžbe o arhitekturi, no njihova se djela ipak uklapaju u širok pojam arhitektonskoga moderniteta. Jedini teorijski spis strogo funkcionalističkoga značaja je onaj *E. Weissmanna* iz 1931, objavljen u knjizi S. Planića »Problemi suvremene arhitekture«. On stavlja težište na evoluciju društva,

razvitak tehnike i način gradnje, što uvjetuje nastanak novih oblika. I S. Planić (1932) govoreći o stambenoj gradnji ističe važnost funkcije kao isključivoga pokretača arhitekture.

Funkcionalizam u programskom smislu ističe ulogu arhitekture u društvu, njezinu socijalnu i etičku sastavnicu, a rjeđe je riječ o prostornoj artikulaciji. Zanimanje za urbanizam kao integralni dio prostornoga stvaralaštva postaje važan dio arhitektonske problematike, a oduševljenje znanostu i tehnikom dio su zanosa i inspiracije proisteklih iz spoznaje o tehničkim mogućnostima čovjeka XX. st. Sadržaji do tada smatrani drugorazrednim zadacima (škola, tvornica, stadion, bolnica) ubrzo poprimaju važno mjesto u razvoju prostorne misli. Svaki se zadatak podvrgava studiji i analizi, težeći u prvome redu što potpunijoj funkcionalnoj organizaciji i oplemenjenju prostorno-oblikovnoga izraza.

LIT: P. Knoll, Ideologija moderne arhitekture, *Arhitektura*, 1933, 9, 124. — N. Šegvić, Arhitektonska »moderna« u Hrvatskoj, *Republika*, 1952, 3, 179. — Ž. Domljan, Četiri stavka o funkcionalizmu, *Arhitektura*, 1980, 172–173. — T. Premierl, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, Zagreb 1990.

T. Pl.

FUNDACIJA IVANA MEŠTROVIĆA, Atelje Meštrović u Zagrebu